

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6
ชื่อและนามสกุล นางปวิมล ลิ้มสุทธาวรพงศ์
แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล
สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล
2. รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เพ็ญศิริินภา

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พัชรพร เกิดมงคล

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรพร เกิดมงคล)

สมใจ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล)

นิตยา

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เพ็ญศิริินภา)

สุจินต์ วิสุทธิรานนท์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ

โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6

ผู้วิจัย นางปวิมล ถิ่นสุทธาวรพงศ์ รหัสนักศึกษา 2515100507 **ปริญญา** พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

(การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เพ็ญศิริรักษา **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6 (2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลและการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจ ต่อสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ

โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6

ประชากรคือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน ในงานห้องคลอด งานห้องผ่าตัด งานผู้ป่วยนอก งานผู้ป่วยใน งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6 จำนวน 2,401 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดโรงพยาบาล ได้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจ และ 3) แบบสอบถามสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน คำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหารายชื่อ เลือกข้อที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 และทดสอบความเที่ยงกับกลุ่มที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบราค โดยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เท่ากับ 0.94 และ 0.97 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6 โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ การสร้างเสริมพลังอำนาจด้านจิตใจ การเข้าร่วมประชุม/อบรมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ โดยสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6 ได้ร้อยละ 54.9

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจทางด้านจิตใจ

คำสำคัญ สมรรถนะ การสร้างเสริมสุขภาพ พยาบาลวิชาชีพ การเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจ

โรงพยาบาลชุมชน

Thesis title: Factors Influencing Health Promotion Competencies of Professional Nurses at Community Hospitals, Public Health Inspection Region 6
Researcher: Mrs. Pawimon Limsutthaworapong; **ID:** 2515100507;
Degree: Master of Nursing Science (Nursing Administration);
Thesis advisors: (1) Dr.Somjai Puttapitukpol, Associate Professor;
 (2) Dr.Nittaya Pensirinapa, Associate Professor; **Academic year:** 2010

Abstract

The purposes of this descriptive research were: (1) to analyze the level of health promotion competencies and (2) to identify the predictors of personal factors and psychological empowerment on health promotion competencies of professional nurses at community hospitals, Public Health Inspection Region 6.

The population was 2,401 professional nurses who worked in delivery rooms, operation rooms, outpatient departments, inpatient departments, and emergency care units at community hospitals in Health Inspection Region 6. The subjects included 331 professional nurses. They were selected by stratified random sampling based on the sizes of community hospitals. Questionnaires were used as research tools and comprised three sections: personal factors, psychological empowerment, and health promotion competencies of professional nurses. The content validity of the tools was verified by seven experts. Content validity index was calculated for each item and only items whose values were greater than or equal to 0.80 were selected. Reliability was tested in thirty subjects. The Cronbach alpha reliability coefficients of the second and the third parts were 0.94 and 0.97 respectively. Research data were analyzed by descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation), and stepwise multiple regression analysis.

The major findings were as follows. (1) Professional nurses rated their health promotion competencies at the high level. All categories were rated at the high level; whereas only the management of health promotion competence was rated at the moderate level. (2) Two factors: psychological empowerment and their training for health promotion predicted the health promotion competencies. These predictors accounted for 54.9% of total variance of health promotion competencies.

In conclusion, the results of this study can be used as a guideline to increase health promotion competencies of professional nurses at community hospitals by promoting their psychological empowerment.

Keywords: Competencies, Health promotion, Professional nurses, Psychological empowerment, Community Hospitals

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในทุกขั้นตอนของการศึกษาวิจัย ตลอดจนให้การสนับสนุน ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เพ็ญศิริรักษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม วิทยานิพนธ์และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธพร เกิดมงคล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลชุมชน หัวหน้ากลุ่มการพยาบาลทุกแห่งที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี รวมถึงพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งขอขอบคุณ คุณศิริรัตน์ จูมจะนะที่อนุญาตให้ใช้ แบบสอบถามในการวิจัย ตลอดจนสำนักบัณฑิตที่ให้ทุนอุดหนุนบางส่วนในการทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ เพื่อนร่วมรุ่น พี่ และ น้องๆ ที่เป็นกำลังใจให้จนสำเร็จและสุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกใน ครอบครัวทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและร่วมเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาการศึกษา จนสำเร็จลุล่วง ด้วยดี

ปวิมล ลีมสุทธาวรพงศ์

กรกฎาคม 2554

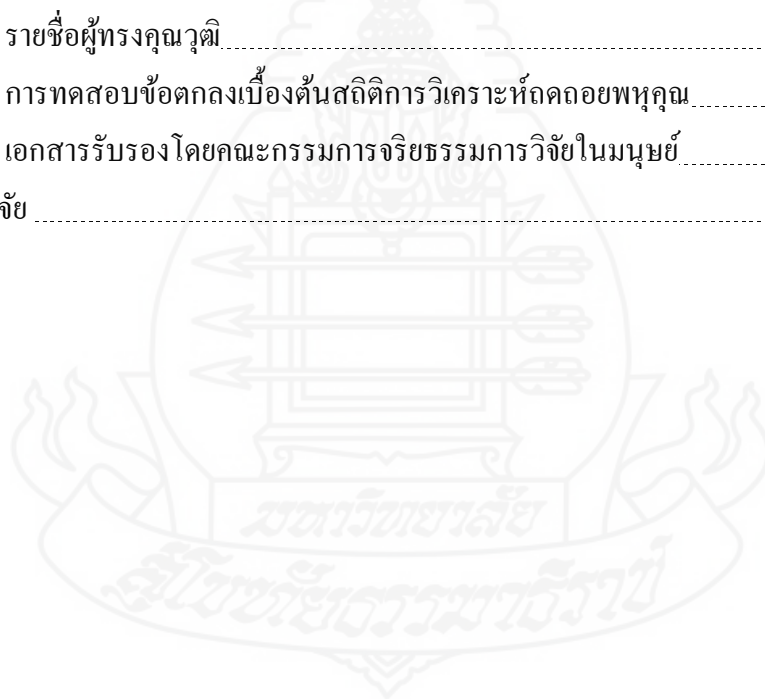
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตงานวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดของการสร้างเสริมสุขภาพ	9
สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ	17
บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในการสร้างเสริมสุขภาพ	31
บทบาทและหน้าที่ของโรงพยาบาลชุมชน	37
การเสริมสร้างพลังอำนาจ	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจทางด้านจิตใจ	66

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของปัจจัยส่วนบุคคล	
การเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะ	
ด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ.....	79
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปการวิจัย	82
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	96
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	10
ข การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ	109
ค เอกสารรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	115
ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	จำนวนโรงพยาบาลชุมชนแบ่งตามจังหวัด ขนาดโรงพยาบาล และการกลุ่มตามสัดส่วน	54
ตารางที่ 3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของ โรงพยาบาลชุมชนแบ่งตามขนาดโรงพยาบาลแต่ละจังหวัดและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพ	55
ตารางที่ 3.3	รายชื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงพยาบาลและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6	56
ตารางที่ 3.4	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคจากแบบสอบถามสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6	61
ตารางที่ 4.1	จำนวนร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 6 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	66
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจของพยาบาลวิชาชีพจำแนกโดยรวม รายด้านและรายข้อ	69
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านการมีสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพจำแนกโดยรวมและรายด้าน	71
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านความรู้ เจตคติและความสามารถส่วนบุคคลในการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพจำแนกรายข้อ	72
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพจำแนกรายข้อ	74
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพจำแนกรายข้อ	75
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพจำแนกรายข้อ	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะด้านการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้รับบริการของ พยาบาลวิชาชีพจำแนกรายข้อ.....	78
ตารางที่ 4.9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและ การเสริมสร้างพลังด้านจิตใจกับสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ของพยาบาลวิชาชีพ.....	79
ตารางที่ 4.10	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการสร้างเสริมสมรรถนะ ด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ.....	80

ณ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

